

Zahvaljujemo se gospođi Emily Vargas-Barón, direktorici Instituta za rekonstrukciju i međunarodnu bezbjednost kroz obrazovanje (RISE Institut), koja nam je pomogla pri izradi programa integriranih centara ranog dječijeg rasta i razvoja u Bosni i Hercegovini.

Posebno smo zahvalni gospođi Elviri Sánchez-Igual menadžerici za komunikaciju iz Svjetskog udruženja edukatora za rano djetinjstvo (AMEI-WAECE), koja je odobrila prevod ovog materijala iz projekta "Učimo živjeti zajedno u miru, od ranog djetinjstva" i njegovo korištenje u integriranim centrima ranog dječijeg rasta i razvoja za roditelje i djecu u BiH.

Prevod i štampu materijala omogućio UNICEF

MATERIJAL ZA NASTAVNIKE: AKTIVNOSTI SA DJECOM

Fleksibilna osoba je ona osoba koja se ne pridržava strogih normi, dogmi ili stega, koja se lako prilagođava mišljenju, volji ili stavu druge osobe ili drugih osoba, koja se prilagođava promjenama i varijacijama u skladu sa okolnostima i potrebama. Takva osoba može promijeniti svoje mišljenje, priznati svoju eventualnu grešku, prilagoditi svoj način razmišljanja novonastalim okolnostima, promijeniti svoje ponašanje u skladu sa novim činjenicama. Takve osobe nisu krute u svojim stavovima i prilagođavaju se novim činjenicama i idejama.

Naučiti malo dijete da bude fleksibilno znači razviti kod njega stav koji ga adekvatno priprema za budući život, najprije u školi, a kasnije i u profesionalnom životu.

U svojim odnosima sa drugima, dijete će se naći u grupi u kojoj će morati da se prilagodi, da uzme u obzir mišljenja drugih i da promijeni svoje mišljenje ako je to potrebno. Moraće da zadovolji kriterijume i norme grupe i da ispuni obaveze i pravila koje vrtić, u skladu sa njegovim novim položajem, zahtijeva.

Ova pretpostavka o fleksibilnosti mora najprije da kontroliše djetetovu prirodnu sklonost da misli da je ono centar svega, da sve pripada njemu i da sve mora biti onako kako ono želi, što u nekim slučajevima može dovesti do tvrdoglavosti i nepopustljivosti. Prelaz sa ovog početnog egocentrizma na društvenije oblike ponašanja je jedan od najvećih vaspitnih zadataka u ranom djetinjstvu.

Zbog svega ovoga je neophodno pripremiti dijete za razvoj fleksibilnijeg stava i osposobiti ga da nalazi rješenja za probleme na druge načine i da mijenja, ukoliko je to neophodno, strategije koje je koristilo do tada.

Aktivnost br. 1 "Zelena žabica"

Kratak prikaz aktivnosti:

U ovoj univerzalnoj aktivnosti, prvi dio se sastoji od prezentacije situacije uz pomoć lutke. Nakon toga vaspitač(ica) priča priču, zatim djeca i vaspitač(ica) razgovaraju o priči i na kraju djeca igraju igru pokreta.

Cilj:

- Upoznati djecu sa fleksibilnošću.
- Razviti iskustva i pozitivne emocije u vezi sa fleksibilnim stavom.

Procedure:

- Igra
- Razgovor
- Pričanje priče

Potrebni materijal:

Lutka "Solomon", kreda za pisanje na zemlji.

Razvoj aktivnosti: Prvi dio

U krugu, u učionici ili u dvorištu vrtića, vaspitač(ica) rukuje lutkom po imenu Solomon, koji djeci kaže sljedeće:

- "Dobro jutro, prijatelji moji. Dugo se nismo vidjeli. Lutao sam svijetom, slušao i gledao stvari kako bih vam ih mogao prepričati, a danas sam vam donio nešto što svi treba da znamo."

- "Znate da postoje ljudi i likovi koji su u stanju da shvate da su pogriješili i da u skladu s tim promijene svoje ponašanje i način razmišljanja. Za takve ljude kažemo da su fleksibilni, ali ima i onih koji nisu fleksibilni. Njih nazivamo krutima jer ne mogu ili ne žele da mijenjaju svoje ideje ili mišljenja i da prihvate da je moguće da i oni griješe."

- "Savjetujem vam, prijatelji moji, da budete fleksibilni. Kada treba da promijenite svoje ponašanje, uradite to."

- "Na primjer, ako mislite da se neka igra mora igrati na neki određeni način i onda dođe vaš prijatelj i kaže vam da griješite i pokaže vam kako se igra ta igra, onda to prihvatite i promijenite svoj način igranja i vidjećete da će igra biti puno bolja."

- "Daću vam još jedan primjer: ako pokušavate da riješite problem i nikako ne uspijevate, promijenite način na koji to radite i potražite neko drugo rješenje."

- "Jeste li shvatili moju poruku, dragi prijatelji?"

Solomon će djeci dati priliku da izraze svoje ideje i zatim će ih pitati:

- "Kako biste bolje to shvatili, ispričaću vam nešto što sam vidio i čuo kada sam jednom prilikom šetao u prirodi."

Drugi dio

Pričanje priče: "*Zelena žabica*"

U blizini jednog seoceta kiša je napravila veliku lokvu. U toj su lokvi utočište našli majka zelene žabice i sva njezina braća i sestre.

Jednog toplog i sunčanog jutra zelena žabica napusti lokvu. Koža joj je bila toliko zelena da se presijavala na jutarnjem suncu i bila je tako lijepa da se žabica divila sama sebi dok se ogledala u

vodi. Tada pomisli kako zaslužuje da ima veseo i bezbrižan život. Neće više raditi, pa čak ni pomagati svojoj porodici.

Skakutala je i skakutala dok se nije približila jednom stablu na kojem je djetlić veoma marljivo radio. Pravio je rupu u deblu.

_ "Želiš li se igrati, prijatelju?", upita ga zelena žabica.

_ "Ne mogu, zelena žabice", odgovori djetlić, "Moram izvaditi sve crve koji izjedaju ovo drvo, igrću se s tobom neki drugi put."

_ "Baš mi je žao pošto će kasnije biti prekasno!" odgovori zelena žabica, "samo tračiš dragocjeno vrijeme, toliko si glup da samo razmišljaš o poslu."

"Griješiš, žabice," odgovori djetlić, "ako u ovoj priči ima neko ko je glup, onda si to ti jer misliš da možeš živjeti bez rada. Zar ne znaš da onaj ko ne radi nema šta da jede?"

Ali žabica nije čula djetlićev savjet i nastavila je svojim putem misleći u sebi kako djetlić griješi i kako je ona u pravu zato što u životu treba uživati.

Skakutala je i skakutala dok nije došla do bijelog cvijeta. Na cvijetu je bila pčela.

"Želiš li prošetati sa mnom?", upita žabica.

_ "Ne mogu," odgovori pčela. "Moram pokupiti sav ovaj nektar sa cvijeća i odnijeti ga u košnicu, kasnije ću prošetati s tobom."

_ "Baš mi je žao, ti si na gubitku, to će ti samo predstavljati teret. U životu treba uživati," reče žabica pčeli.

_ "Sačekaj malo, žabice," reče joj pčela. "Griješiš. Tvoje ponašanje i način razmišljanja nisu ispravni. Zato ću ti dati jedan savjet: u životu ima vremena za sve i život nije samo bezbrižna šetnja i igra, postoji i vrijeme za rad i ako ne radiš upašćeš u grdne nevolje."

Ali žabica pomisli kako je i pčela u zabludi – "Ja sam inteligentna jer dok oni rade ja se igram i bezbrižno šetam i pošto sam ja u pravu, oni traće svoje vrijeme. Niko me neće natjerati da promijenim svoje mišljenje."

Djevojčica koja je prolazila tuda začula je žabicu i ovako joj reče: "Zašto tako govoriš, zelena žabice, zašto ne poslušaj mišljenje drugih? Ne možeš uvijek biti u pravu, nekada je potrebno uzeti u obzir mišljenje i savjete drugih. Ponekad se može desiti da pogriješiš i moraš promijeniti svoje ponašanje i način razmišljanja."

_ "Ne moram da mijenjam svoje ponašanje ili način razmišljanja zato što znam da sam u pravu. Ja radim samo ono što želim i to je to," odgovori žabica i odskakuta svojim putem.

Skakutala je tako neko vrijeme, a onda je shvatila da je gladna, veoma gladna, ali to nije bilo važno jer u životu je trebalo uživati. Nakon nekog vremena stomak joj je počeo da zavija. Bila je toliko gladna da bi joj i najmanji crvić dobro došao.

"Vratiću se u moju lokvu", reče, "Uzeću hranu koju će mi mama sigurno dati i opet ću skakutati po brdašcima i lokvama, igrati se i bezbrižno šetati."

Kada je došla do lokve gdje je bila njezina porodica pitala je majku da joj da hrane, a majka joj je odgovorila:

— "Svi su te savjetovali i ti nisi htjela da promijeniš svoje mišljenje, sad se sama snađi kako znaš i umiješ i uživaj u životu, ali bez jela jer ko ne radi, taj nema šta da jede."

A djetlić koji je tuda prolazio dodao: "I ko ne sluša savjete taj nikad ne odraste."

Treći dio

Vaspitač(ica) i djeca kažu doviđenja lutki i održavaju sastanak u grupi. Vaspitač(ica) postavlja pitanja za početak razgovora:

Da li vam se svidjela priča?

Šta smo novo naučili u ovoj priči?

Da li je zelena žabica fleksibilna životinja? Zašto?

Da li je ona krutih shvatanja? Zašto?

Da li biste željeli da budete poput nje?

Zašto joj je djetlić rekao da ko ne sluša savjete nikad ne odraste?

Četvrti dio

Na kraju ove aktivnosti, djeca igraju igru pokreta. Vaspitač(ica) poziva djecu da igraju i kaže im sljedeće:

"Kao Solomon, i ja sam vidjela zelenog žabca koji je svojim prijateljima rekao da je najveća žaba na svijetu. Njegovi prijatelji su mu rekli da griješi, ali on nije promijenio svoj način razmišljanja. Jednog dana je došao da se napije vode iz lokve i njegovi prijatelji mu rekoše:

"Ovaj je veći od tebe." Pošto nije mogao da promijeni svoj stav, uprkos očiglednoj razlici u veličini između njega i vola, žabac odgovori: "E pa, ja se mogu naduvati da budem veći od njega." I žabac počeo da se naduvava toliko jako da je na kraju eksplodirao.

Jel' vidite kakve posljedice možete imati ako ne promijeniti mišljenje kada to zahtijeva situacija?"

Vaspitač(ica) zatim predlaže djeci da se igraju žabice i da preskaču preko lokvi i da se naduvavaju do eksplozije.

Organizacija igre:

Na podu ili na zemlji, vaspitač(ica) će nacrtati nekoliko lokvi promjera 30-35 cm i na udaljenosti od oko 25-30 cm jedna od druge. Djeca mogu od jedne do druge lokve ići hodajući, trčeći ili skačući. Kada skaču, neophodno je povesti računa da odskoče i dočekaju se sa obje noge istovremeno. Lokve su razmještene unaokolo po slobodnoj volji.

Kada vaspitač(ica) kaže: "Naduvaj se, žabo, naduvaj se još i još ... ostani tako ... nemoj dalje da duvaš inače ćeš eksplodirati", djeca hodaju unazad držeći se za ruke, a kada vaspitač(ica) kaže: "eksplozija", djeca puštaju ruke, čučnu na pod i kažu "bum".

Pravila igre:

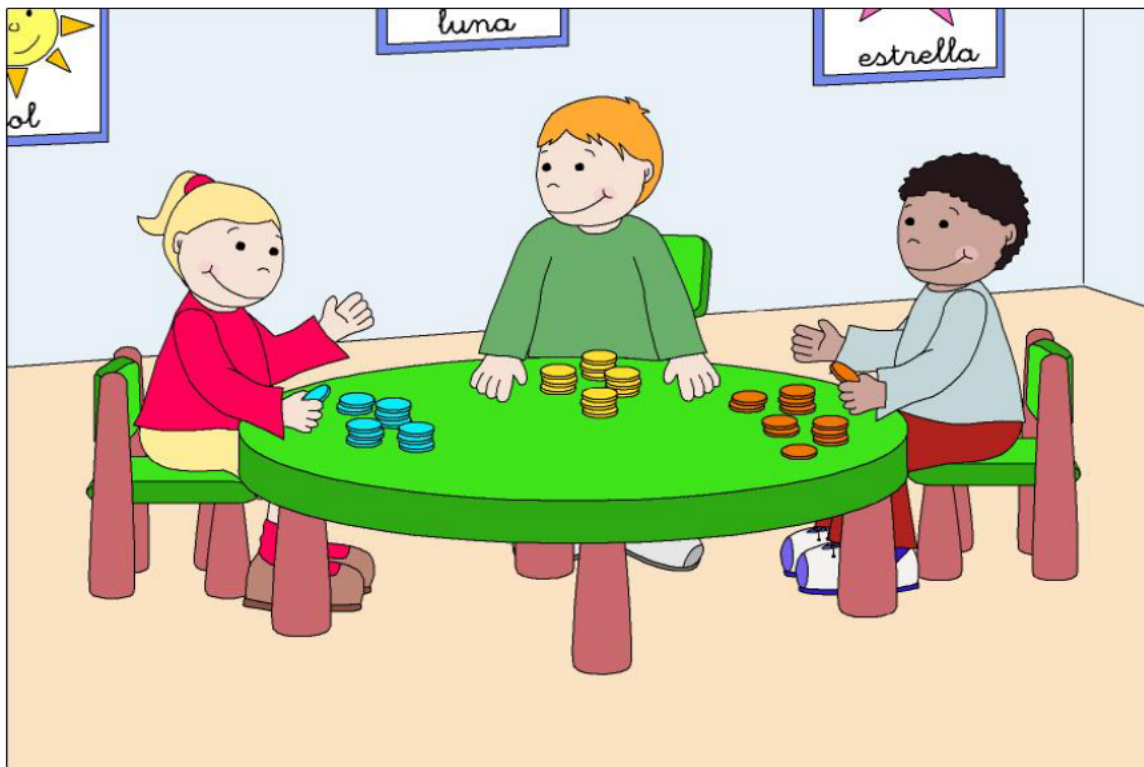
- Djeca moraju da skoče sa obje noge istovremeno.
- Djeca moraju da urade sve pokrete i radnje u igri.
- Pobjeđuju oni koji bolje prate uputstva i mogu da promijene svoje radnje i pokrete prema uputstvima.

PROCJENA PO KRITERIJUMIMA			
Opservirano ponašanje	Da	Ne	Napomene
Odgovori na postavljena pitanja upućuju na to da djeca razumiju šta je fleksibilno ponašanje.			
Uz pomoć vaspitačice razumjeli su od čega se sastoji fleksibilno ponašanje.			
Obratili su pažnju na stvari koje spadaju u fleksibilno ponašanje.			
Ispoljili su pozitivne emocije tokom igre pokreta.			
Ispravno su uradili sve neophodne pokrete u igri.			
Bila im je potrebna pomoć da urade sve neophodne pokrete u igri.			

Aktivnost br. 2

Svjetsko udruženje vaspitača u ranom djetinjstvu (AMEI-WAECE)

"Iznalaženje rješenja"

Kratak prikaz aktivnosti:

Vaspitač(ica) zadaje djeci aktivnosti pomoću kojih će shvatiti da postoje različiti načini rješavanja problema i zadataka. Na primjer, zadaci u malim grupama, sa vraćanjem na početnu grupu, i određivanje rednih brojeva u nizu prema relativnom položaju njegovih elemenata.

Cilj:

- Naučiti djecu da postoje različiti načini da se riješi jedan isti zadatak.
- Dovedi do promjena u njihovom ponašanju i načinu razmišljanja.

Procedure:

- Poređenje
- Analiza
- Sinteza
- Praktične radnje

Potrebni materijal:

Karte (po 12 za svako dijete) i plastični autići (po 6 za svako dijete),

Slike na papiru ili papirnate makete sa ucrtanim ulicama i dva parkinga (po jedno za svako dijete).

Slike sa dva reda fudbalera, jedan koji ide na lijevu stranu i drugi koji ide na desnu stranu (po dva za svako dijete).

Razvoj aktivnosti: Prvi dio

Vaspitač(ica) će dati djeci karte pomoću kojih treba da riješe sljedeći problem:

"Imamo 12 slatkiša i dvoje djece. Slatkiše podijelimo tako da jedno dijete dobije 7 slatkiša, a drugo dijete 5 slatkiša." (Djeca dijele svoje karte kao što im je pokazano).

"Ako želimo da oba djeteta imaju isti broj slatkiša, šta možemo da uradimo?"

Djeca rade sa svojim kartama. Nakon toga im vaspitač(ica) daje uputstva: "Dobro, sada ćete to raditi zajedno sa mnom. Možemo to uraditi na dva različita načina."

"Možemo uzeti 2 slatkiša od djeteta koje ima 7 i onda oba djeteta imaju po 5 slatkiša, tj. imaju isti broj slatkiša."

"Kako još možemo to da uradimo? Uzmite karte i raspodijelite ih u omjeru 7 naprema 5."

Vaspitač(ica) će pričekati da vidi da li je neko samostalno došao do rješenja. Kasnije će svima pokazati:

"Uzmemo 1 slatkiš od djeteta koje ima 7 slatkiša i damo ga djetetu koje ima 5. Sad oba djeteta imaju po 6 slatkiša."

Drugi dio

Svako dijete dobija sliku ili maketu na kojoj su ucrtane ulice i dva parkinga (Ova situacija može biti nacrtana na tabli).

Svako dijete ima po 6 autića (plastičnih).

Vaspitačica im kaže:

"Parkirajte svoje autiće. Svaki parking treba da bude zauzet."

Djeca rade i nakon toga vaspitač(ica) pita svako dijete kako je raspodijelilo svoje autiće. Na taj način će moći sagledati sve moguće načine da se raspodijeli 6 autića na 2 parkinga.

Vaspitač(ica) će djeci u okviru situacione analize ili grupne diskusije ukazati na sva moguća rješenja:

5 i 1
4 i 2
3 i 3
2 i 4
1 i 5

Vrijednost ove vježbe je u tome da djeca analiziraju i provjere da li su sva ova rješenja ispravna i stoga je bilo koje rješenje fleksibilno i može se promijeniti i bez obzira na promjenu je takođe tačno.

Ovaj zadatak se isto tako može uraditi podjelom velike grupe predmeta u nekoliko manjih grupa i povratkom u veliku grupu. Na taj način djeca takođe mogu vidjeti kako se velika grupa može podijeliti na različite načine, npr. po svojstvima njezinih elemenata (boja, oblik, veličina) i na kraju se svi predmeti ponovo sastave u početnu veliku grupu.

Treći dio

Vaspitač(ica) pokazuje sliku sa 6 fudbalera koji marširaju u redu jedan iza drugoga na lijevu stranu i kaže djeci da odrede mjesto koje će određeni fudbaler zauzeti, npr. onaj koji je na krajnjoj lijevoj strani će biti prvi, onaj na krajnjoj desnoj strani će biti šesti.

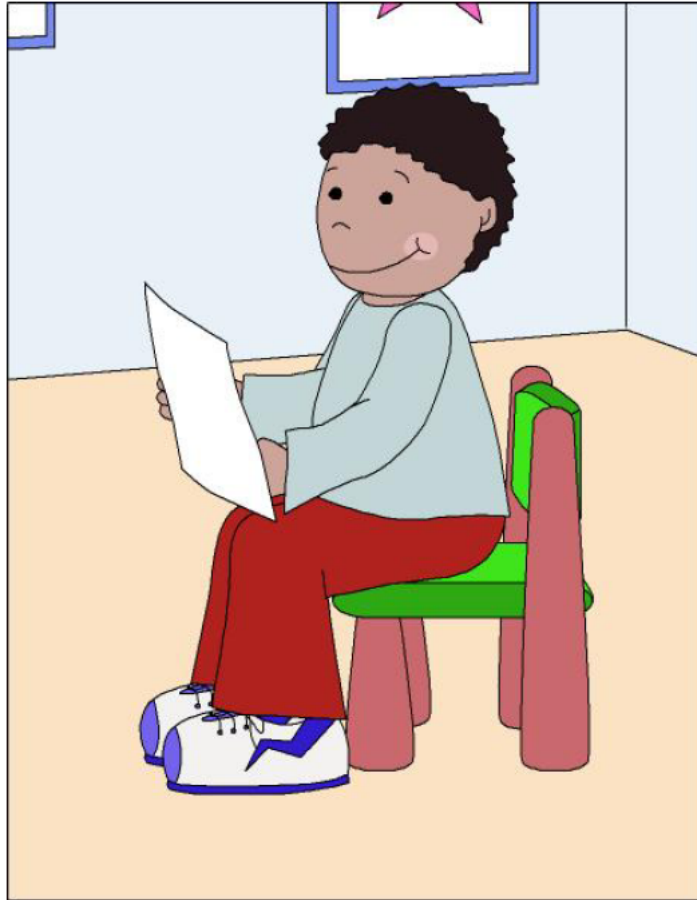
Kasnije im pokazuje iste fudbalere koji marširaju u redu jedan iza drugoga, ali ovaj put marširaju na desnu stranu i ovdje dolazi do promjene pozicije koju svaki fudbaler zauzima.

Logično, onaj koji je na krajnjoj lijevoj strani neće više biti prvi nego šesti, a onaj koji je ranije bio šesti će sada biti prvi. Cilj ovog zadatka je da djeca shvate da postoje različiti načini raspoređivanja stvari i da to vrijedi za predmete, činjenice i ljude. Zbog toga ne treba da imamo krute kriterijume.

Vaspitač(ica) će napomenuti djeci kako su vidjeli da ista aktivnost ima nekoliko rješenja i da zbog toga ne treba da imaju samo jedan kriterijum ili rješenje zato što naš način razmišljanja uvijek mora da bude fleksibilan kako bi na kraju sve bilo kako treba.

PROCJENA PO KRITERIJUMIMA			
Opservirano ponašanje	Da	Ne	Napomene
Naučili su da predložene zadatke riješe na različite načine.			
Bila im je potrebna pomoć da nauče da predložene zadatke riješe na različite načine.			
Nasumice su povezivali neke od ovih promjena sa situacijama u svakodnevnom životu.			
Prihvatili su činjenicu da se ista stvar može uraditi na nekoliko različitih načina.			

Aktivnost br. 3 "Ispričaj svoju priču"

Kratak prikaz aktivnosti:

Vaspitač(ica) počinje ovu aktivnost razgovorom i podsjeća djecu na priču o zelenoj žabici. Nakon toga djeca smišljaju svoje priče o ljudima za koje znaju da su fleksibilni ili kruti.

Cilj:

- Razviti kod djece znanje o fleksibilnim ljudima.

Procedure:

- Priče
- Pitanja i odgovori

Potrebni materijal:

Tekstovi priča, slike iz priče "Zelena žabica".

Razvoj aktivnosti: Prvi dio

Vaspitač(ica) će djecu podsjetiti na priču "Zelena žabica". Sjećate li se kako se žabica ponašala kad su joj davali savjete?

Žabica se nije ponašala fleksibilno, već je naprotiv bila veoma kruta u svojim stavovima.

Vaspitač(ica) ponovo opisuje kako se ponašaju fleksibilni i kruti ljudi i predlaže da se djeca podijele u dvije grupe:

"Jedna grupa će smisliti zajedničku priču o tome kakvi su fleksibilni ljudi, kakav je njihov način ponašanja i šta oni govore. Grupa može da napravi priču o poznatim ljudima ili likovima iz priča i crtanih filmova ili da potpuno smisli novu priču."

"Druga grupa će smišljati priču o krutim ljudima ili likovima, njihovom ponašanju i stvarima koje oni govore."

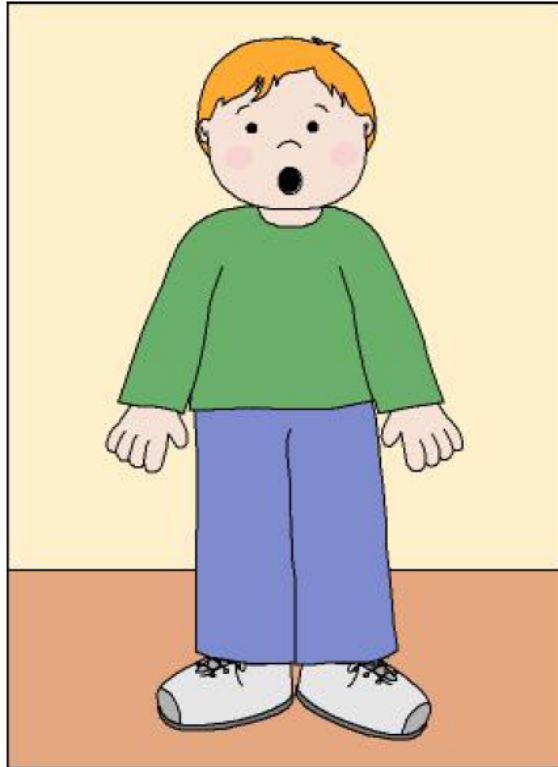
Nakon toga, svako dijete kaže šta zna o fleksibilnim i krutim ljudima.

Drugi dio

Vaspitač(ica) sluša djecu, zapisuje njihove priče, pomaže djeci da uokvire svoje priče i učine ih povezanim, a na kraju im čita njihove priče i grupno ih analiziraju i ocjenjuju.

PROCJENA PO KRITERIJUMIMA			
Opservirano ponašanje	Da	Ne	Napomene
Smislili su priče koje pokazuju da posjeduju znanje o fleksibilnim i krutim ljudima.			
Bila im je potrebna pomoć da pokažu znanje o fleksibilnim i krutim ljudima.			
Povezali su neke priče sa svojim iskustvima ili iskustvima njima poznatih ljudi.			
Ispoljili su pozitivne stavove prema fleksibilnim ljudima.			
Verbalno su izrazili odbojan stav prema krutim i nefleksibilnim ljudima.			

Aktivnost br. 4 "Pronađi odgovarajuću riječ"

Kratak prikaz aktivnosti:

Ovo je verbalna igra u kojoj vaspitač(ica) čita priče koje djeca moraju da nadopune odgovarajućim riječima.

Cilj:

- Razviti kod djece iskustva fleksibilnog ponašanja.

Procedure:

- Usmene priče
- Igra
- Pitanja i odgovori

Potrebni materijal:

Tekstovi priča, kasetofon.

Razvoj aktivnosti:

Vaspitač(ica) čita priče i objašnjava djeci da treba da dovrše priču tako što će reći riječi "kruto" ili "fleksibilno", zavisno od slučaja. Takođe im napominje da pobjeđuju djeca koja

bolje dovrše priču sa odgovarajućom riječju.

Primjeri priča: (vaspitač(ica) može smisliti i druge priče shodno ponašanju djece u grupi):

1. Melita je djevojčica koja kada ima neko svoje mišljenje, nikada ga ne mijenja iako zna da možda nije u pravu. Melita je _____ osoba.
2. Melitina majka je _____ osoba zato što ne dozvoljava da Melita zakasni ni pet minuta, ni pod kojim okolnostima, čak i ako pada kiša.
3. Petar je _____ dijete, čim shvati da je pogriješio, on mijenja ili prilagođava svoje ponašanje.
4. Marija je djevojčica koja kada je djeca pozovu da se igra s njima i objasne joj pravila igre, ona ih prihvata bez problema. Zbog toga svi kažu da je ona _____ djevojčica.
5. Jasmin se nikada ne uzrujava niti žuri ako se desi da nešto ne bude kako treba. Naprotiv, on strpljivo traži drugi način da riješi problem. Njegova vaspitačica kaže da je Jasmin dijete koje razmišlja na _____ način.

Vaspitač(ica) pušta snimak na kasetofonu da čuje gdje su djeca dala tačan odgovor, a gdje su griješila. Djeca moraju sama sebe razlikovati na snimku, a vaspitač(ica) će pohvaliti onu djecu koja se tokom te aktivnosti budu ponašala fleksibilno.

PROCJENA PO KRITERIJUMIMA			
Opservirano ponašanje	Da	Ne	Napomene
Dovršili su priču odgovarajućim riječima.			
Bila im je potrebna pomoć da dovrše priču odgovarajućim riječima.			
Bili su zadovoljni aktivnošću.			
Izrazili su svoje mišljenje o fleksibilnosti i nefleksibilnosti.			

Aktivnost br. 5

Iskustvo od ključnog značaja za ocjenu bloka "Kakvi ste vi?"

Kratak prikaz aktivnosti:

Ovo je ključno iskustvo za ocjenu ovog bloka aktivnosti. Svako dijete će morati da analizira samo sebe i da ocijeni svoje ponašanje u pogledu fleksibilnosti.

Cilj:

- Provjeriti da li djeca znaju kako se kod njih manifestuje fleksibilnost.

Procedure:

- Analiza
- Sinteza
- Poređenje
- Razgovor

Potrebni materijal:

Kasetofon.

Razvoj aktivnosti: Prvi dio

Vaspitač(ica) će objasniti djeci da će raditi jednu aktivnost u kojoj treba sami sebe da ocjenjuju i da snimaju šta svako od njih kaže kako bi kasnije mogli da se preslušaju. Tokom ovog procesa, vaspitač(ica) će voditi računa da ne bude negativnih komentara dok se svako dijete bude ocjenjivalo kako bi se izbjegao negativan uticaj na djetetovo samopoštovanje.

Vaspitač(ica) će pomoći djeci koristeći sljedeće indikatore:

- Da li slušaju savjete roditelja, bake i djeda, komšija i prijatelja.
- Da li ne slušaju ničiji savjet.
- Da li mijenjaju mišljenje kada nisu u pravu (vaspitač(ica) će po potrebi dati neki primjer).
- Da li im je jako teško da promijene mišljenje kada nisu u pravu.
- Da li nikad ne mijenjaju mišljenje kada nisu u pravu.
- Da li traže i druga rješenja dok rade neku aktivnost (vaspitač(ica) će po potrebi dati neki primjer).
- Da li više vole da neku aktivnost stalno rade na isti način.

Vaspitač(ica) će rukovoditi procesom samo-ocjenjivanja i objasniće svakom djetetu indikatore o kojima će govoriti, npr:

"A sada, Petre, reci mi da li ti prihvataš savjete koje ti daju članovi tvoje porodice ili si kao zelena žabica koja ne sluša ničije savjete?"

Vaspitač(ica) rezimira aktivnost, naglašavajući pozitivne stvari koje su izrekla djeca i kaže da će svi pomoći u rješavanju uočenih problema.

Drugi dio

Vaspitač(ica) radi s djecom pojedinačno ili u manjim grupama i pušta im snimak na kasetofonu kako bi svako dijete preslušalo šta je reklo i ocijenilo se. Vaspitač(ica) može u svrhu lakšeg ocjenjivanja odrediti i druge indikatore koje smatra prikladnima. Pored toga, vaspitačica će imati na umu rezultate ovog samo-ocjenjivanja prilikom planiranja vaspitno-obrazovnih aktivnosti kako bi znala na čemu treba da poradi sa svakim pojedinačnim djetetom.

PROCJENA PO KRITERIJUMIMA			
Opservirano ponašanje	Da	Ne	Napomene
Prepoznali su kako se ponaša fleksibilna osoba.			
Bila im je potrebna pomoć da prepoznaju kako se ponaša fleksibilna osoba.			
Ispravno su procijenili sopstveno ponašanje u pogledu fleksibilnosti.			
Bila im je potrebna pomoć da ispravno procijene sopstveno ponašanje u pogledu fleksibilnosti.			
Znaju napraviti razliku između krutog i fleksibilnog ponašanja u svakodnevnim situacijama.			